

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSK/86

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/5787

Karar No. 2024/6747

Tarihi: 12.06.2024

- SİGORTALILIK BAŞLANGIÇ TESPİTİ
- SİGORTALILIK BAŞLANGIÇ TESPİTİNİN HİZMET TESPİTİ DAVALARININ BİR TÜRÜ OLDUĞU
- SİGORTALILIK BAŞLANGIÇ TESPİTİNDE EYLEMLİ ÇALIŞMANIN KANITLANMASININ GEREKTİĞİ

ÖZETİ: Bir kimsenin sigortalı sayılabilmesi için sigortalı işe giriş bildirgesinin varlığı yeterli olmayıp, aynı zamanda o kimsenin Yasanın belirlediği biçimde (506 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi ve 5510 sayılı Kanun'un 4/a maddesi) eylemli olarak çalışması da koşuldur. Bu yön 506 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un 7/a maddesinde ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 1999/21-549-555, 2005/21-437-448 ve 2007/21-306-320 sayılı kararlarında da vurgulanmıştır. Bu bakımdan davacının işyerinde eylemli olarak çalışıp çalışmadığının yöntemince araştırılması gerektiği ortadadır.

Hizmet tespitinin bir türü olan sigortalılık başlangıç tespiti davasında, dava konusu dönem yönünden hem çalışmaların geçtiği işyerinin varlığı hem de sigortalının çalışmalarının gerçek ve sigortalı çalışma olduğunun hiçbir teredüte yol açmayacak şekilde ispatlanması gerekmektedir.

Bu tür davalar yalnızca bir günlük çalışmanın tespitinden ibaret olarak görülmemeli, bir günlük çalışmanın kabulü ile saptanacak sigortalılık başlangıcının sigortalıya sağlayacağı sigortalılık süresi ile birlikte kazandıracağı haklar dikkate alınmalı ve

giriş bildirgesi ile birlikte eylemli çalışmanın bulunup bulunmadığı özellikle belirlenmelidir.

Bu da dava konusu çalışmaların sigortalı çalışma niteliğinde olup olmadığı, sigortalı çalışma niteliğinde ise çalışmanın varlığı yönünden dönemde bordrolu olan tanık, yoksa komşu işyeri tanığı araştırarak ifadelerinin alınması, varsa bu döneme ilişkin makbuz, fatura, defter gibi tüm kayıt ve belgelerin incelenmesi, 506 ve 5510 sayılı Kanunlar ile Yargıtay'ın yerleşik içtihatları gereğidir.

Taraflar arasındaki sigorta başlangıcının tespiti davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince, davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esaslan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Türkan Koçak tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde, davacının sigorta başlangıcının 01.01.1987 tarihi olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı Kurum vekili cevap dilekçesinde, Mahkemece resen gerçek çalışmanın varlığının araştırılması gerektiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesince, davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde, öncelikle dinlenmesi gereken tanıkların bordro tanıkları olduğu, onların bilgilerini Mahkemeye sunmanın da davalı Kurumun yasal sorumluluğunda olduğunu, davalı Kurumun bu yasal sorumluluğunu yerine getirmediğini, komşu iş yeri tanıklarının tespiti için Bahçelievler İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne, Belediye Başkanlığına ve Yenibosna Vergi Dairesi ile Bağcılar SGM'ye müzekkereler yazıldığını, gelen yazı cevaplarında komşu iş yeri tanıklarının tespit edilemediğinin bildirildiğinin görüldüğünü,

Mahkemenin bu durumu müvekkilinin aleyhine değerlendirdiğini, 1987 yılındaki bir çalışma yeri için, üstünden 35 yıl geçtikten sonra İstanbul gibi hızla gelişen, büyüyen ve binaların yıkılıp yeniden yapılan, değişen bir kentte komşu iş yeri ve tanığı bulmak ve danışmanın hem gerçekle, hem de hayatın doğal akışıyla bağdaşmadığını, iş yeri dosyasının imha edilmesinin de davacı aleyhine yorumlanamayacağını, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararlarında yer alan değerlendirmelerden de da anlaşılacağı gibi, müvekkilinin yasal çalışmasını gösteren işe giriş belgesi, kurum kimlik kartı diğer deliller mevcutken, bütün bunlar dikkate alınmadan, sadece hayatın doğal akışıyla bağdaşmayan, 35 yıl önceki komşu iş yeri ve tanığı yoktur gerekçesiyle davanın reddinin, hem vicdana, hem adalete hem de yasaya ve Anayasaya aykırı olduğunu, davanın kabulü gerektiğini belirterek istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...Mahkemece komşu iş yeri sahibi veya çalışanı kayıtlı tanık araştırması için Bağcılar SGM'ye, Bahçelievler İlçe Emniyet Müdürlüğüne ve Bahçelievler Belediye Başkanlığına, Yenibosna Vergi Dairesine yazılan müzakerelere olumsuz yanıt verildiği, komşu iş yeri kaydına rastlanmadığının ve davacıyı tanıyan komşu iş yeri çalışan tespit edilemediğinin ayrıca Bağcılar SGM'nin yazı cevabında iş yerinin 1987 tarihinden beri gayri faal olup iş yeri dosyasının imha edildiğinin bildirildiği anlaşılmıştır.

Bir kimsenin sigortalı sayılabilmesi için sigortalı işe giriş bildirgesinin varlığı yeterli değildir. Aynı zamanda o kimsenin Kanun'un belirlediği biçimde (506 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi ve 5510 sayılı Kanun'un 4/a maddesi) eylemli olarak çalışması da koşuldur. Bu bakımdan davacının işyerinde eylemli olarak çalışıp çalışmadığının yöntemince araştırılması gerekir.

Mahkemece; davacının işyerinde eylemli olarak çalışıp çalışmadığının tespiti için yöntemince gerekli inceleme ve araştırmanın yapıldığı ancak davacının, dava dışı iş yerinde eylemli olarak çalıştığına ispat edilemediğinden, HMK'nın 355 inci maddesi ile sınırlı olmak üzere yapılan incelemede, davanın reddine İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu anlaşılmakla..." gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili, temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçe içeriğini tekrarlar kararın temyizen bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık 01.01.1987 tarihinin sigorta başlangıcı olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri.

2. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'un 2, 9, 79 uncu,108 inci maddesi hükümleridir.

Bir kimsenin sigortalı sayılabilmesi için sigortalı işe giriş bildirgesinin varlığı yeterli olmayıp, aynı zamanda o kimsenin Yasanın belirlediği biçimde (506 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi ve 5510 sayılı Kanun'un 4/a maddesi) eylemli olarak çalışması da koşuldur. Bu yön 506 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un 7/a maddesinde ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 1999/21-549-555, 2005/21-437-448 ve 2007/21-306-320 sayılı kararlarında da vurgulanmıştır. Bu bakımdan davacının işyerinde eylemli olarak çalışıp çalışmadığının yöntemince araştırılması gerektiği ortadadır.

Hizmet tespitinin bir türü olan sigortalılık başlangıç tespiti davasında, dava konusu dönem yönünden hem çalışmaların geçtiği işyerinin varlığı hem de sigortalının çalışmalarının gerçek ve sigortalı çalışma olduğunun hiçbir teredüde yol açmayacak şekilde ispatlanması gerekmektedir.

Bu tür davalar yalnızca bir günlük çalışmanın tespitinden ibaret olarak görülmemeli, bir günlük çalışmanın kabulü ile saptanacak sigortalılık başlangıcının sigortalıya sağlayacağı sigortalılık süresi ile birlikte kazandıracığı haklar dikkate alınmalı ve giriş bildirgesi ile birlikte eylemli çalışmanın bulunup bulunmadığı özellikle belirlenmelidir.

Bu da dava konusu çalışmaların sigortalı çalışma niteliğinde olup olmadığı, sigortalı çalışma niteliğinde ise çalışmanın varlığı yönünden dönemde bordrolu olan tanık, yoksa komşu işyeri tanığı araştırarak ifadelerinin alınması, varsa bu döneme ilişkin makbuz, fatura, defter gibi tüm kayıt ve belgelerin incelenmesi, 506 ve 5510 sayılı Kanunlar ile Yargıtay'ın yerleşik içtihatları gereğidir.

3. Değerlendirme

1.Sigortalılığın kabulü ve hüküm altına alınabilmesi için mutlak koşul niteliğindeki hizmet akdinin ve eylemli çalışmanın varlığı ortaya konulmalıdır.

2.Mahkemenin yazılı hükmü, eksik inceleme ve değerlendirmeye dayalıdır.Yukarıda anılan yasal düzenleme ve açıklamalara göre inceleme konusu dava değerlendirildiğinde,

3.Tüm bu açıklamalara göre Mahkemece,

4.Bu maddi ve hukuki olgular göz önünde bulundurulmaksızın, yazılı şekilde karar tesisi, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

12.06.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.